

לאור ההלכה

להאיר את הדרך לעובדה ולמעשה
עפ"י מורנו ר' נתן מברסלב
בספר ליקוטי הלכות

וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח

בְּכֹל יְמוֹת הַשָּׁנָה מִמְּשִׁיכֵי הָאָרֶת הֲרִעוּן בְּכַנְיִסַּת שַׁבָּת עַל-יְדֵי הַכּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ. כִּי הָעֶקֶר הוּא שַׁבָּת שֶׁהוּא מַעֲלֵה עוֹלָם הַבָּא שְׂאֵז עֶקֶר בְּחִינַת הָעֵת אֲשֶׁר יֵאָמֵר וְכוּ' מִ"ה וְכוּ' שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאָרֶת הֲרִעוּן בְּנ"ל. וּמִשָּׁם מְקַבְּלִין כָּל שְׁשֵׁת יָמֵי הַחֹל לְזָכוֹת תְּמִיד בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה לְהָאָרֶת הֲרִעוּן. וְהַכֹּל כְּפִי מַה שְׁזָכָה בְּעִבּוּדָתוֹ בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעוֹלָם הַזֶּה לְכַלֵּל הָעוֹלָמוֹת דְּרֵי מִטָּה בְּדְרֵי מַעְלָה וְכוּ'. שְׂזָה עֶקֶר תְּכִלִּית הָעִבּוּדָה שֶׁכִּמוֹ כֵּן זֹכָה בְּשַׁבָּת בְּכַנְיִסַּתוֹ עַל-יְדֵי הַקִּדּוּשׁ עַל הַכּוֹס לְהָאָרֶת הֲרִעוּן בְּבְחִינַת מִי שֶׁפָּרַח בְּעֶרְבַּ שַׁבָּת יֵאָכֵל בְּשַׁבָּת וְכוּ' בְּנ"ל. וְעֵתָה בְּפֶסַח בְּכַנְיִסַּתוֹ בְּלִילָה הָרִאשׁוֹנָה שְׂאִין לָנוּ שׁוֹם עִבּוּדָה רַק בְּחִסְדּוֹ וְכוּ' עַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לָנוּ

להיות מחובר גם כשאין כלום

ואיך ניתן תמיד להיאחז במטרה זאת ללא הבדל בין מצבי רוח או דרגה כל שהיא, והרי שתפקידינו הוא תמיד לְכַלֵּל הָעוֹלָמוֹת דְּרֵי מַטָּה בְּדְרֵי מַעְלָה, שְׂזָה עֶקֶר תְּכִלִּית הָעִבּוּדָה, ישנם עולמות גבוהים מעולמינו ששם יש נוכחות מלאה של מציאות ה' ולפי האמת הרי מעולמות אלו נמשך ונוצר גם העולם שבו אנו נמצאים, אך מפני חטאינו ומאז חטא אדם הראשון נוצר כביכול נתק בין העולם העליון לעולם התחתון "ויגרש את האדם מגן עדן מקדם" גורשנו מהמקום הנפלא הזה ונשארו כיתומים בעולם שלא נראה בו בגלוי מציאות ה' ואף ישנם הרבה דברים שמסתירים את בהירות האמונה במציאות ה',

אך באמת לאמיתו "אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאל הנך" ואין מקום פנוי ממציאות ה', וזהו אכן האמת שה' יתברך נמצא בעולמנו ומנהיג אותו על כל פרט באותה מידה שהוא נוכח ומנהיג את העולמות העליונים, רק שכאן זה עובד בצורה מיוחדת של 'חלוקת תפקידים' והוא הנקרא "אֲתַעְרוֹתָא דְלִתְתָא" שמציאות ה' קיימת כאן לגמרי ונתנו לאדם שליחות ומשימה חשובה מאוד שדרך מחשבתו ומידותיו ופעולותיו הוא יוכל לגלות את מציאות ה' וגדולתו בעולם בכל פרט ופרט כל אחד כפי שליחותו,

והרי שיש לנו מטרה אחת ויחידה לְכַלֵּל הָעוֹלָמוֹת דְּרֵי מַטָּה בְּדְרֵי מַעְלָה מה שיש לנו כאן למטה אנו צריכים לגלות שזה בעצם המשך של מה שלמעלה, אנחנו לא יתומים, אנחנו לא לבד, כל השפע של ה' יתברך וגדולתו יורדים עד מקומנו כאן למטה, וכמו כן אנו מכלילים את העולם שלמעלה לעולמינו למטה וממשיכים את האור הנפלא שיש שם גם אל תוך עולמינו למטה שזוהי הכוונה לְכַלֵּל הָעוֹלָמוֹת,

ומפני זה נתן לנו ה' יתברך תורה ומצוות, כי כל מצווה הוא צמצום ודרך להמשיך ולגלות דרכינו את מציאות ה' בעולם, ולכן העבודה הרגילה הוא בְּכֹל יְמוֹת הַשָּׁנָה מִמְּשִׁיכֵי הָאָרֶת הֲרִעוּן בְּכַנְיִסַּת שַׁבָּת עַל-יְדֵי הַכּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ, כי בששת ימי החול אנו יגיעים במלאכות שונות

כשאנו ניגשים לעבודה חדשה אנו רוצים לדעת דבר ראשון מי הוא ה'בוס' מה מטרתו הכללית ומה הוא דורש מאיתנו באופן אישי דבר שישמש את ייעודו הסופי, ואז אנו מקבלים את התמונה הכוללת ואנו שואלים את עצמינו כעובד האם נוכל אכן לגשת לעבודה זו, האם יש לנו את המוטיבציה להגיע ליעד שיספק את הבוס, האם אנו מבינים מה הוא רוצה מאיתנו ולכן הוא שואף שיגיע, אף אחד לא יהיה מוכן לקבל משרה מבלי לדעת מי בעל הבית ומה מטרתו בכל המפעל ולבצע סתם פעולות סרק,

כשאדם עובד את ה' והוא אינו מודע מי הוא ה'בוס' ומה הוא בכלל רוצה מכל מפעלו הענק הזה ואיזה הוא רוצה שאני יתרום בשביל לקדם מטרה זו הרי שכל עבודה ומצווה נהפכת לריבוי של משימות שאין קשר בין אחת למשנהו והרי אז הם יכולים בהחלט להתיש את האדם, הצדיקים מלמדים אותנו דבר ראשון מי הוא ה'בוס' מגלים לנו את מציאות ה' יתברך שזה תנאי ראשון להתקבל ל'עבודה' מסבירים לנו שה' הוא רחמן נפלא ואז הם מסבירים את מטרת בריאת המפעל הזה שהוא כל כולו רק להטיב לנו וכו' והחלק האחרון הם מסבירים לנו שלכל אחד מאיתנו יש תפקיד מיוחד שיכול להביא את העולם למצב מושלם והכל בכדי שרצונו של הקב"ה יצא לפועל,

ולכן העיקר הוא התקרבות לצדיקים כי אז האדם מקבל את הדעת העיקרי מה מטרתו בעולם, ואז ממילא הוא כבר יבין מעצמו בכל דבר ועניין איך לעשותו ואף פעם לא תיפול עליו כבדות כי יש לו מטרה אחת ולא אלף מטרות, להיפך יש לו הרבה אופציות איך לקדם מטרה אחת, איזה הקלה זה! ר' נתן מסביר במקום אחר "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות" כי היות והמטרה היא אחת "לזכות את ישראל" לזכך אותם, לטהר אותם, לפיכך נתן להם הרבה אפשרויות להיטהר דרכם פעם מצווה זו ופעם באחרת וכו' כך שלכל אחד בכל מקום יהיה לו במה להיזכך ולבוא לפני ה' יתברך,

וכאן ר' נתן מסביר לנו מהי אכן מטרתנו בעולם הזה,

לזכות להארת הרצון על-ידי בוס אחד של קדוש רק על-ידי שְׁמִסְדְּרִין ההגדה על הכוס שני ומספרין עליו תקף הנסים שעשה עמנו בחמלתו הגדולים.. כי מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועבשו קרבנו המקום לעבודתו וכו'. שכל זה הוא בחינת הארת האצילות שהוא תכלית העולם העליון, בעשייה שהוא תכלית עולם התחתון בחינת הארת הבן חכם בבו רשע (במבאר בפונות) וכנ"ל. כי עתה צריכין לדבר בזה הרבה ולהרבות בספור הנסים של יציאת מצרים כדי להמשיך הארת הרצון הנ"ל מחמת שעדין אין לנו שום עבודת ומעשים טובים וכו'. כי עתה עקר התקון על-ידי הדבור שמרבין לספר ביציאת מצרים שזה בחינת פסח פה-סח בחינת כל המרבה לספר. וכן הוא בכל אדם שכל זמן שאינו זוכה במעשיו לכלל העולמות עד שיזכה להתכלית הנ"ל שהוא הארת הרצון צריך על כל פנים להרבות מאד מאד בספור הנסים והנפלאות שעשה ה' יתברך עמו לקרבו ממקום שהוא ולהודיעו כי עדין ה' עמו וכו'. שכל זה הוא בחינת ספור יציאת מצרים בכל אדם.

ליקו"ה או"ח ב' ה' הל נטילת ידים הלכה ו' אות כ"ד כ"ה

הפעולה הם כוללים את העולמות יחד, והרי זה בחינת הארת הבן חכם בבו רשע, גם אם אנו לפעמים בבחינת 'רשע' אך גם שם יש לנו דרך לכלול את העולמות ע"י הדיבורים שלנו אל ה', התורה אומרת לך אל תרגיש רחוק אל תרגיש מנותק מעולמות העליונים גם אם נפלת ולא הצלחת לחבר בין העולמות עדיין יש לך תקווה נפלאה איך לעשות את זה, יש לך את "פה-סח", תפתח את הפה גם ממקום הכי מרוחק, תדבר, תשפוך, תשתף את ה' יתברך במה שעובר עליך, ואז אתה זוכה לכלל העולמות דרי מטה בדרי מעלה והרי זוהי השליחות שלך לגלות את מציאות ה' בעולם, והעיקר הוא מה שמשרת את ה' בוס' - הקב"ה ותו לא,

וכל זה הוא לא רק בפסח ולא רק בסיפור יציאת מצרים כי כן הוא בכל אדם שכל זמן שאינו זוכה במעשיו לכלל העולמות, צריך על כל פנים להרבות מאד מאד בספור הנסים והנפלאות שעשה ה' יתברך עמו לקרבו ממקום שהוא ולהודיעו כי עדין ה' עמו וכו'. שכל זה הוא בחינת ספור יציאת מצרים בכל אדם, כל אדם והסיפור שלו צריך לדעת ולהבין היטב שגם אם הוא רחוק מאוד משלמות בתורה במצוות ומעשים טובים, והוא מרגיש שאין לו מה להציע, אין לו עם מה לבוא לפני ה', אזי ה' אומר לו בשביל מה הקמתי את כל המפעל הזה? מדוע אתה עובד אצלי? הרי רק בשביל לכלל העולמות דרי מטה בדרי מעלה ששום מקום בעולם לא יהיה ריק מגילוי ה' יתברך ואם אין לך כלום במה לבוא "קחו עימכם דברים ושובו אל ה'" תדבר יש לך את 'פסח' "פה-סח", ואז שוב תזכה תכלול את העולמות, ותגלה את מציאות ה' בעולם הזה, ושכרך גדול מאוד, כי כשהאדם מרגיש רחוק הוא צריך על כל פנים להרבות מאד בספור הנסים והנפלאות שעשה ה' יתברך עמו לקרבו ממקום שהוא ולהודיעו כי עדין ה' עמו שדרך זה הוא כולל את העולמות והוא עושה דבר עצום שהרי הוא מוריד את בחינת הארת האצילות שהוא תכלית העולם העליון, בעשייה שהוא תכלית עולם התחתון בחינת הארת הבן חכם בבו רשע, וכך נזכה כל אחד ביציאת מצרים הפרטית שלו.

כל אחד וענינו, ומגלים שם דרך הלכות התורה במסחר וכו' או דרך המחשבה של אמונה בכל דבר את מציאות ה' שכל זה הוא עניין של "אתערותא דלתתא" שהוא לכלול את העולמות כי הרי כפי מה שזכה בעבודתו בששת ימי המעשה שהם בחינת העולם הזה לכלל העולמות דרי מטה בדרי מעלה ולפי זה זוכה בשבת בכניסתו על-ידי הקדוש על הכוס להארת הרצון בבחינת מי שטרם בערב שבת יאכל בשבת,

אך כל זה הוא במצב שיש בנו תורה ומצוות וקדושה וכו' אך מה נעשה במצב שהאדם נפל מכל זה ואין לו עם מה לבוא, הוא נמצא בשאול ובנפילה, ולא היה לו מספיק את הכח להתגבר בששת ימי החול על התאוות והירידות וכל מה שמשכיח את מציאות ה', ואזי איך הוא יזכה גם לכלול את העולמות שזה עיקר המטרה? וכי אבדה תקוותו?

וכאן מתגלה אורו הגדול של "פסח" כי עתה בפסח בכניסתו בלילה הראשונה שאין לנו שום עבודה רק בחסדו, ה' יתברך ברחמיו הביא לנו את עניין הפסח ששם מתגלה דבר נפלא שגם אם אתה בא בידיים ריקות כדל ואביון בפתח, עדיין יש לך דרך להתחבר אל ה' ולהיות ממש סמוך אליו ולעשות את שליחותך בעולם, והוא בדרך של "דיבור" פסח זה "פה-סח", נכון שאתה ריק ממעשים טובים אבל יש לך פה! ועם הפה תוכל לעשות את אותם פעולות שהיית צריך לעשות אותם בידיים, איך?

כי על-ידי שְׁמִסְדְּרִין ההגדה על הכוס שני ומספרין עליו תקף הנסים שעשה עמנו בחמלתו הגדולים.. ככל שנדבר יותר אל ה' יתברך בדיבורים מהלב, בשיר בשבח או סתם כדבר איש אל רעהו, ככל שנתמיד בזה כך נזכה לתקן ולעשות דרך זה את כל המוטל עלינו וזוהי דרכינו לזכות לגלות את מציאות ה' גם אם אין אנו ראויים מצד מעשינו שהרי כל זה הוא בחינת הארת האצילות שהוא תכלית העולם העליון, בעשייה שהוא תכלית עולם התחתון הדיבורים שלך עושים את אותו

פיני אור

בוצעים ככר את המצה... שמח, כי הנה עוד מעט קט יוכל להשקיט את רעבונו... ופתאום נותנים לו... מרור, וכאשר הכניסו לפה, נעשה לו מר ונשרף לשונו בפיו, וחשב, שזהו כל הסעדה, ורק זה אוכלים, וברח תכף במרירות ורעב וחשב לעצמו: יהודים ארוים! אחר כל החגיגה נותנים לי לאכל מרור? ובא לבית-המדרש ונרדם שם. אחר-כך בא היהודי בפנים שמחות שבע מאכילה ושתיה, ושאלו: איך היה לך הסדר? וספר לו כבעס ממה שעבר עליו. אמר לו היהודי: איי גרמני שוטה! אם היית מחכה רק עוד מעט - היית אוכל כל טוב כמוני! וספר זאת רבנו לומר, שזוכן הניח בא במרירות, אולם האדם חושב, שתמיד יהיה רק המרירות, על-כן בורח תכף, אולם אם ימתין מעט ויסבל מעט המרירות מזכוכן גופו, ורגיש אחר-כך כל מיני חיות ומענג. (שיח שרפי קודש)

ספר רבנו זכרנו-לברכה מעשה מרור שבלייל הסדר, שפעם הלך יהודי קבצן עם גוי גרמני קבצן כמותו - לנדד על פני העירות. בדרך למד היהודי את הגרמני, שיעשה את עצמו כיהודי, ולא יקשה עליו הדבר, כיון שלשונם דומה, והיהודים הרי רחמנים הם, ובדאי ירחמו עליו. כיון שהתקרב חג-הפסח למדו, איך שיתנהג בבית-היהודי שיזמינו לשלוח הסדר: בתחלה עושין קדוש ואחר-כך רוחצים ידים, אולם שכח לומר לו, שאוכלים גם מרור. וכן היה, שהזמינו יהודי אחד אליו לסדר, אולם הוא היה רעב מכל היום, וצפה שכבר יגיעו לאכל את הדברים הטובים שאמר לו היהודי. אולם הוא ראה, כי נתנו לו חתיכת כרפס במי-מלח ושאר הדברים הנוהגים בסדר, ואומרם את ההגדה זמן רב, והוא בעיניו צופיית מצפה כבר לאכילה... והנה... כאשר הבחין, זמן